

ПОГОДЖЕНО

Голова профкому

_____ Галина РУДНІЦЬКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Новозаводського ліцею

_____ Валентина КРИВУЛЬСЬКА

Наказ №16/о від 30.01.2023 р.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ №20 ВЧИТЕЛЯ ПРЕДМЕТА «ЗАХИСТ УКРАЇНИ»

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для вчителя предмета «Захист України» ліцею розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 30 березня 2017 року, з урахуванням Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394.

1.2. Дана інструкція складена в цілях регулювання безпечного, з точки зору охорони праці, порядку дій вчителя предмета «Захист Вітчизни» перед початком, під час та по закінченню роботи, а також при виникненні аварійних ситуацій в освітньому закладі.

1.3. До виконання обов'язків вчителя предмета «Захист України» допускаються офіцери запасу, які мають необхідну військову або педагогічну освіту, пройшли обов'язковий попередній медичний огляд, вступний і первинний інструктаж з охорони праці і навчання з охорони праці, перевірку знань вимог охорони праці. Вчитель повинен мати медичну книжку з допуском до роботи і регулярно 1 раз на рік проходити профілактичний медичний огляд, кожні 6 місяців проходити повторні інструктажі з питань охорони праці.

1.4. Робочим місцем викладача предмета «Захист України» є спеціалізований навчальний кабінет предмета «Захист України», кімната для зберігання зброї, стрілецький тир, стройовий майданчик, навчальні місця для занять з вогневої підготовки, «Днювальний рот», місце для метання ручних гранат, навчально-тренувальний комплекс, смуга перешкод.

1.5. Учитель предмета «Захист України» з метою дотримання вимог охорони праці повинен:

- ✓ впевнено знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я учнів;
- ✓ забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання учнів;
- ✓ мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу;
- ✓ пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці з охорони праці;
- ✓ керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу;
- ✓ дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- ✓ дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території ліцею;
- ✓ дотримуватися правил особистої гігієни;
- ✓ при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- ✓ знати вимоги електро- і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння;
- ✓ вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;
- ✓ виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі загальної середньої освіти;
- ✓ оперативно повідомляти заступника директора з адміністративно-господарської частини про всі несправності використовуваного обладнання, виявлених в процесі роботи, директору школи - про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я;
- ✓ знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги і т. д.).

1.6. Під час виконання посадових обов'язків вчителем предмету «Захист України» можуть мати місце наступні шкідливі та безпечні фактори:

- ✓ недостатнє освітлення робочої зони;
- ✓ ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією;
- ✓ підвищена психоемоційна напруга;
- ✓ значне голосове навантаження;
- ✓ пожежонебезпека;
- ✓ висока щільність епідемічних контактів;
- ✓ травми і падіння внаслідок пустощів учнів;
- ✓ падіння на слизькій підлозі.

1.7. Особливу увагу вчителю предмета «Захист України» слід звернути на питання охорони праці при проведенні занять зі зброєю та вправ початкових стрільб з використанням пневматичної гвинтівки.

1.8. Вчитель предмета «Захист України» повинен пройти навчання з електробезпеки і отримати I кваліфікаційну групу з електробезпеки.

1.9. Під час проведення занять викладач предмета «Захист України» повинен знаходитися в кабінеті у військовій формі.

1.10. Педагог зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямку евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

1.11. Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території ліцею.

1.12. Педагогічний працівник повинен пройти навчання і мати навички надання першої домедичної допомоги постраждалим.

1.13. Вчитель предмета «Захист України», який допустив невиконання чи порушення цієї інструкції з охорони праці, притягується до дисциплінарної відповідальності згідно зі Статутом, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, чинним законодавством України і, при необхідності, проходить позачергову перевірку знань встановлених норм і правил охорони праці.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи вчителя предмета «Захист України»

2.1. Увімкнути повністю освітлення у кабінеті, упевнитися у справній роботі освітлювальних приладів. Найменша загальна штучна освітленість горизонтальних поверхонь на рівні 0,8 м від підлоги має бути не нижча за 150 лк при лампах розжарювання і 300 лк за умови люмінесцентних ламп із світло-жовтим спектром випромінювання.

2.2. Перевірити справність електрообладнання кабінету:

- ✓ світильники повинні бути надійно підвішені до стелі, мати світлорозсіюючу арматуру;
- ✓ комутаційні коробки повинні бути закриті кришками;
- ✓ корпус та кришки вимикачей та розеток повинні бути без тріщин, сколів, оголених контактів.

2.3. Прослідкувати, щоб поруч з електричними розетками знаходились попереджувальні знаки.

2.4. При помічених несправностях в електромережі, виходу з ладу електролампи чи електрообладнання, вчитель предмета «Захист України» повинен повідомити електрика або відповідального за електрогосподарство закладу загальної середньої освіти.

2.5. Перевірити заземлення (занулення) технічних засобів навчання та електропристроїв, безпечну роботу комп'ютера, мультимедійного проектора, інтерактивної дошки та інших електричних приладів.

2.6. Перевірити роботу вентиляційної системи.

2.7. Перевірити санітарний стан кабінету і провітрити його. Вікна у відкритому положенні фіксувати гачками, а фрамуги повинні мати обмежувачі. Провітрювання слід закінчити за 30 хв до приходу учнів. Переконавшись, у тому що температура повітря в кабінеті відповідає вимогам санітарних правил і становить 17-20 °С.

2.8. Переконавшись в безпеці робочого місця, перевірити на стійкість і справність меблі, переконавшись в стійкості згрупованих документів.

2.9. Перевірити справність робочих місць учнів.

2.10. Перед початком занять зі зброєю викладач предмета «Захист Вітчизни», перевіряючи її стан, має переконавшись у відсутності ум'ятин на зовнішніх частинах, гострих задирок, тріщин, відколів на дерев'яних частинах, заклинь та інших несправностей, що можуть спричинити травматизм учнів. Зброю обов'язково потрібно перевірити на зарядженість.

2.11. Проконтролювати наявність і справний стан наочних посібників, підготувати роздавальний матеріал, плакати, схеми, фрагменти фільмів, навчально-тренувальні картки, прилади, виносне обладнання та спорядження, спортивний інвентар.

- 2.12. Перевірити наявність і стан учбової зброї, техніки, боєприпасів.
- 2.13. Перевірити наявність у кабінеті аптечки для надання домедичної допомоги, її укомплектованість та інформацію про номер телефону і місцезнаходження найближчого медичного закладу.
- 2.14. Перевірити наявність та термін придатності вогнегасників. При необхідності здати вогнегасники з простроченим терміном використання відповідальній особі і замінити на нові. Перевірити наявність піску із совком, вогнетривкого покривала для швидкого гасіння загоряння.
- 2.15. Перевірити наявність в кабінеті плану-схеми евакуації на випадок пожежі та інструкції щодо заходів пожежної безпеки.
- 2.16. Підготувати необхідні до уроку матеріали, навчальну зброю, відеоматеріали.
- 2.17. Перед початком кожного уроку з використанням навчального військового обладнання вчитель предмета «Захист Вітчизни» повинен на початку уроку провести учням інструктаж з безпеки і зафіксувати його проведення в Журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності (свій підпис в журналі проведення інструктажів з безпеки учні ставлять, починаючи з 9 класу).
- 2.18. Приміщення кабінету предмета «Захист Вітчизни» використовується тільки для проведення уроків з предмета «Захист Вітчизни».
- 2.19. Перед початком занять викладач навчального закладу зобов'язаний впевнитися, що для занять створені безпечні умови, учні засвоїли вимоги безпеки та мають достатні практичні навички щодо їх виконання.
- 2.20. При виявленні пошкодження приладів і обладнання, вчитель предмета «Захист Вітчизни» зобов'язаний терміново доповісти відповідальному з охорони праці, заступнику директора з АГЧ, а при його відсутності - черговому адміністратору закладу загальної середньої освіти.
- 2.21. Не слід приступати до роботи, якщо виявлені невідповідності робочих місць вчителя або учнів встановленим в даному розділі вимогам, а також при неможливості здійснити зазначені вище підготовчі до роботи дії.

3. Вимоги безпеки під час роботи вчителя предмета «Захист України»

- 3.1. При проведенні уроку з предмета «Захист Вітчизни» необхідно підтримувати дисципліну, організованість і порядок, уважно стежити за тим, щоб учні дотримувалися всіх вказівок учителя предмета «Захист України», забезпечити безпечне проведення навчального процесу.
- 3.2. На заняттях стосунки між учнями та вчителем, учнів між собою повинні підтримуватися на зразок взаємовідносин між військовослужбовцями Збройних Сил України.
- 3.3. Впродовж роботи необхідно тримати своє робоче місце в чистоті і порядку, дотримуватись санітарно-гігієнічних норм і правил особистої гігієни. Не захаращувати своє робоче місце і проходи до нього, контролювати вільність проходів між рядами учнів та евакуаційних виходів з навчального кабінету.
- 3.4. Навчання з використанням вогнепальної зброї проводять викладачі предмету «Захист України», які мають дозвіл органу внутрішніх справ відповідно до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів (далі - Інструкція), затвердженої наказом МВС України від 21.08.98 № 622, зареєстрованої в Мін'юсті України 07.10.98 за № 637/3077 (зміни затверджені наказом МВС України від 05.05.2017 № 364, зареєстровані в Мін'юсті України 29.05.2017 за № 673/30541).
- 3.5. На заняттях з предмету «Захист України» використовують учбову зброю, техніку, боєприпаси.
- 3.6. Під час уроку вчителю предмета «Захист України» забороняється користуватися мобільним телефоном, відволікатись на розмови з іншими працівниками або батьками учнів, залишати учнів у навчальному кабінеті, в тирі, на стройовому майданчику без нагляду і контролю.
- 3.7. Вчитель предмета «Захист України» в обов'язковому порядку проводить інструктаж з безпеки під час проведення навчання з учнями класу перед кожною практичною роботою. Пояснює учням безпечні прийоми роботи.
- 3.8. Вчитель повинен стежити за дотриманням учнями дисципліни на своїх робочих місцях,

контролювати, щоб учні не використовували в експерименті сторонні предмети, а також не приймали їжу і напої в кабінеті.

3.9. Не допускати присутності сторонніх осіб в кабінеті або стрілецькому тирі під час уроку.

3.10. При роботі необхідно дотримуватися наступних заходів безпеки від ураження електричним струмом:

- ✓ не торкатися до відкритих і неогорожених струмоведучих частин електроприладів, комп'ютерного обладнання та оргтехніки, до оголених або з пошкодженою ізоляцією проводів;
- ✓ не включати в електромережу і не відключати прилади мокрими і вологими руками;
- ✓ дотримуватися послідовності включення і виключення приладів, не порушувати технологічні процеси;
- ✓ не залишати включені в електромережу прилади без нагляду, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- ✓ не пересувати включені в електричну мережу прилади, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- ✓ не складати на електроприлади папір, речі та інші предмети;
- ✓ не проводити вимикання пристроїв ривком за шнур живлення;
- ✓ не намагатися виконати ремонт включеного в мережу електрообладнання;
- ✓ не згинати і не затискувати електричні з'єднувальні кабелі, дроти (шнури).

3.11. Під час проведення стрільб не дозволяється стріляти бойовими і малокаліберними патронами, кульками з пневматичної гвинтівки в тирі або на стрільбищі, де не гарантована безпека стрільби, а також передовіряти керівництво стрільбою комусь з учнів.

3.12. Викладач предмета «Захист України» під час роботи:

- ✓ несе особисту відповідальність за порядок і заходи безпеки під час стрільби;
- ✓ організовує і проводить заняття з військової підготовки;
- ✓ веде облік, зберігання і видає учбову зброю і патрони до них, засоби хімічного захисту, не рідше як один раз на місяць перевіряє їх наявність і технічний стан;
- ✓ вивчає з учнями ліцею правила поведінки в тирі і заходи безпеки під час поводження зі зброєю, розробляє інструкцію про дотримання заходів безпеки в тирі;
- ✓ готує навчальні місця та організовує на них заняття, матеріальне забезпечення стрільби;
- ✓ перевіряє обладнання тиру, необхідне для безпечного проведення стрільб;
- ✓ віддає розпорядження (команди) і контролює подачу сигналів;
- ✓ особисто видає учням патрони;
- ✓ не допускає порушення умов виконання вправ стрільби;
- ✓ стежить за виконанням вимог правил безпеки всіма учасниками стрільби;
- ✓ зупиняє стрільбу в разі порушення вимог безпеки, а також у разі проникнення в зону стрільби сторонніх людей і тварин;
- ✓ організовує збір стріляних гільз;
- ✓ заповнює журнал обліку роботи тиру;
- ✓ проводить розбір результатів стрільби з учнями;
- ✓ перевіряє наявність та стан зброї і організовує її доставку до місця зберігання;
- ✓ складає акт про використання патронів;
- ✓ доповідає керівнику закладу загальної середньої освіти про результати стрільби;
- ✓ здійснює контроль за виконанням учнями правил (інструкцій) з безпеки.

3.13. Не дозволяти учням самовільно вставати і йти з місця на уроці без дозволу вчителя предмета «Захист України».

3.14. В цілях забезпечення необхідної природної освітленості навчального кабінету не ставити на підвіконня квіти, зошити, підручники та інші предмети.

3.15. Під час перерв між заняттями при відсутності учнів періодично провітрювати приміщення кабінету, при цьому віконні рами зафіксувати у відкритому положенні гачками.

3.16. Під час роботи за комп'ютером, з принтером або ксероксом дотримуватись правил експлуатації даного обладнання. У процесі роботи дотримуватись режимів праці і відпочинку.

3.17. Стежити за протипожежним станом кабінету, стрілецького тира, кімнати для зберігання зброї, не користуватися електронагрівальними приладами з відкритою спіраллю, не сертифікованими подовжувачами і т. д.

3.18. При пересуванні слід звертати увагу на нерівності і слизькі місця на території і в приміщеннях навчального закладу, обходити їх і остерігатися падіння.

3.19. Вчителю предмета «Захист Вітчизни» необхідно дотримуватися наступних правил пересування в приміщеннях і на території ліцею:

- ✓ під час ходьби бути уважним і контролювати зміну навколишнього оточення;
- ✓ ходити по коридорах і сходових маршах, дотримуючись правого боку;
- ✓ при пересуванні по сходових прольотах слід дотримуватись обережності і уважності, не перестрибувати через сходинки, не переважуватися через перила, ходити обережно і не поспішаючи;
- ✓ не проходити ближче 1,5 метра від стін будівлі освітнього закладу.

3.20. Не допускається вчителю предмета «Захист України» під час роботи порушувати цю інструкцію з охорони праці, інші інструкції з охорони праці та пожежної безпеки в школі. Заборонено приховування фактів травмування учнів і працівників.

3.21. При виникненні несправностей в роботі електроприладів, комп'ютерного обладнання або оргтехніки, припинити роботу і знеструмити їх, повідомити про це заступника директора з адміністративно-господарської частини (завгоспа) навчального закладу.

4. Вимоги безпеки по закінченні роботи вчителя предмета «Захист України»

4.1. Простежити за збереженням обладнання, перевірити цілісність і стан обладнання та приладів після виконання практичних робіт.

4.2. По закінченню роботи відключити всі електричні прилади від електромережі. Відключення електричного обладнання проводити в зворотному порядку включення: від вимикачів розгалужених ланцюгів до загального вимикача.

4.3. Прибрати навчальні та наочні посібники, прилади і обладнання, які використовувалися на заняттях, у встановлені місця зберігання.

4.4. Простежити, щоб учні привели свої робочі місця в порядок, та вийшли з класу.

4.5. Вимкнути персональний комп'ютер, принтер та іншу оргтехніку, мультимедійний проектор від електромережі.

4.6. Провітрити кабінет, вимити руки.

4.7. Відключити вентиляцію (якщо вона була ввімкнена), перекрити воду, закрити вікна.

4.8. Впевнитися в пожежній безпеці кабінету та приміщень тира, кімнати зберігання зброї. Упевнитися, що протипожежні правила дотримані, вогнегасники знаходяться у встановлених місцях, термін наступної перезарядки не минув.

4.9. Повідомити безпосередньо заступнику директора з адміністративно-господарської частини (при відсутності – іншій посадовій особі) про всі несправності обладнання, про поломки в водопровідній або каналізаційній системах, про недоліки, що впливають на безпеку і охорону праці, пожежну та електробезпеку. Відзначити цей факт у журналі заявок.

4.10. Вимкнути світло. При відсутності недоліків закрити кабінет на ключ.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби.

5.2. У разі отримання травми вчитель предмета «Захист України» зобов'язаний припинити роботу, покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої допомоги, повідомити директора школи (при відсутності - іншу посадову особу) і звернутися до медичного пункту. При отриманні травми іншим працівником необхідно надати йому першу допомогу. При необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 і повідомити про факт травмування директору закладу загальної середньої освіти. Забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, а якщо це неможливо (існує загроза життю і здоров'ю оточуючих) - фіксування обстановки шляхом складання схеми, протоколу, фотографування або іншим методом.

5.3. У разі появи задимлення або загоряння негайно припинити роботу, відключити у щитку

відповідне електрообладнання і вентиляцію, евакуювати дітей з кабінету до безпечного місця, сповістити голосом про пожежу і вручну задіяти автоматичну пожежну сигналізацію (АПС), викликати пожежну охорону за телефоном 101, повідомити безпосередньо директору школи (при відсутності - іншій посадовій особі). При відсутності явної загрози життю вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою первинних засобів пожежогасіння.

5.4. При використанні вогнегасників не можна направляти в бік людей струмінь вуглекислоти і порошку. При користуванні вуглекислотним вогнегасником, щоб уникнути обмороження не братися рукою за розтруб вогнегасника. При загорянні електроустаткування для його гасіння слід застосовувати тільки вуглекислотні або порошкові вогнегасники.

5.5. При аварії (прориві) в системі опалення або водопостачання необхідно вивести дітей з навчального кабінету, повідомити про те, що сталося заступнику директора з адміністративно-господарської частини (завгоспу) закладу загальної середньої освіти.

5.6. Учитель предмета «Захист Вітчизни» зобов'язаний сповістити безпосередньо директора закладу загальної середньої освіти (при відсутності, іншу посадову особу) про будь-яку ситуацію, яка загрожує життю і здоров'ю учнів та працівників ліцею, заступника директора з адміністративно-господарської частини – про несправність електрообладнання, меблів, систем водопроводу, опалення і каналізації, а також засобів пожежогасіння.

5.7. У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.

5.8. Почувши сигнал повітряної тривоги педагогічний працівник разом із учнями класу, у яких перебуває на уроці, повинен рухатися визначеним маршрутом до укриття, при цьому організовує пересування учнів двома колонами в приміщенні класу, швидко залишаючи навчальний кабінет.

5.9. Під час перебування в захисній споруді педагогічний працівник здійснює необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.

5.10. Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги організує повернення учнів на уроки, слідкує за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами, а також перевіряє наявність учнів в укритті та у приміщеннях закладу освіти після завершення небезпеки.

Інструкцію розробив:

Заступник директора з навчально-виховної роботи _____ / _____ /

(підпис)

«__» _____ 202__ р.

З інструкцією ознайомлений (а), один екземпляр отримав (ла) та зобов'язуюсь зберігати його на робочому місці.

«__» _____ 202__ р. _____ / _____ /

(підпис)